

CERCETĂRI ȘI ACHIZIȚII DE VALEA DUNĂRII — JUD. OLT

H. FORMAGIU, Gh. NISTOROAIA

În cursul trimestrului II al anului 1971, campaniile de cercetări și achiziții întreprinse în zonele Văii Dunării s-au dovedit deosebit de fructuoase și interesante. Cu mare satisfacție am constatat cu acest prilej că aceste zone au păstrat încă din bogățiile tradiționalei creații populare, în special în domeniul țesăturilor și cusăturilor (ceea ce nu exclude realizări de seamă în lemn, fier, ceramică).

Păstrate încă în multe case ca moștenire și amintire de la bătrâni, piesele sînt de mare valoare documentar-științifică și artistică. Chiar dacă vechiul și frumosul port popular iese treptat din uz și prin aceasta, cu fiecare zi devine o problemă din ce în ce mai spinoasă pentru cercetători reconstituirea lui și obținerea pentru colecțiile muzeale a unor costume femeiești și bărbătești complete, în schimb țesăturile de interior, îndeosebi anumite categorii — cum sînt căpățiile și velințele — se găsesc într-o foarte bună stare și în cantitate remarcabilă.

Multe case în care gospodinele păstrează încă în lăzi sau suprapuse pe acestea, tradiționalele obiecte de uz casnic generează impresia unor izvoare inepuizabile de comori.

Cu toate că cercetarea în cadrul acestor campanii a fost axată în special pe realizarea unei colecții de velințe, avîndu-se ca scop crearea unui fond reprezentativ pentru zonă, a fost inevitabilă sesizarea sau și urmărirea și a altor probleme, ca cele legate de realizările cojocarilor din renumitele centre ale zonei etnografice Romanați, aflate de mai multă vreme în studiul nostru, sau problema circulației tipurilor de ceramică, specifice centrelor olteneste, aria de răspîndire, în special astăzi, a produselor olarilor din Oboga.

Urmărind tot ce ar putea interesa colecția Muzeului de artă populară al R. S. România, am depistat printre altele și o oală, interesantă nu atît prin aspectul său cît și prin funcția care a îndeplinit-o, prin rolul jucat în viața spirituală a colectivității comunei Vădăstrița.

Aspectul ei nu o deosebea cu nimic de oalele modelate în acea perioadă. Toate caracteristicile arătau că este un produs al centrului de olari din Oboga — lucru confirmat și de proprietarul ei. Oalele de genul acesta se cumpărau de la bilciul care se desfășura chiar în comună, la Vădăstrița, după obicei la 25 august în fiecare an, dată care se respectă și acum. Ceea ce este interesant de remarcat în legătură cu această oală, este faptul că ea îndeplinea o anume funcție, deosebită de cea a suratelor sale. Începînd din anul 1913, ea a stat îngropată la temelia casei lui Marin Dăbuleanu, supunîndu-se unui vechi obicei local. Asupra însemnătății în viața colectivității a acestui obicei vom relata cu altă ocazie, deoarece după cum am mai arătat — nu obiceiurile au fost tema cercetării efectuate — astfel că precizarea sub toate laturile, pe cît posibil, a acestui subiect, va constitui preocuparea unor noi cercetări. Pentru moment în comună s-a desprins ca un caz aproape izolat, în cadrul colecției noastre este singura oală care după o perioadă de 68 de ani revede lumina zilei și devine obiect de muzeu — nefiind un obiect arheologic. Gospodarul Soare Verginiu — nepotul lui Marin Dăbuleanu — cu prilejul demolării casei părintești a găsit în cele trei colțuri ale casei îngropată cîte o ulcică — una era spartă, alta — bună a păstrat-o ca amintire, iar ultima a intrat în muzeu.

Pentru a respecta obiceiul bătrînesc, la casa cea nouă, zidită în 1971, s-a reeditat tradiția, numai că în loc de oale de lut, au fost îngropate în temelie (conform vechii tradiții), cești de faianță și, la fel ca buncii, au pus în fiecare cîte un ban.

Problemele semnalate ca și materialul achiziționat cu prilejul campaniilor de cercetare și selecționare riguroasă pentru colecție a unor valori din cele mai apreciable păstrate în teren, duc la concluzia necesității imperioase a intensificării acestor acțiuni, am putea spune la acordarea chiar a priorității respective, atît în scopul salvării patrimoniului artistic popular cît și a depistării și recuperării unor aspecte ale spiritualității poporului nostru, străvechi, de mare însemnătate pentru lămurirea unor laturi ale obîrșiei și evoluției sale istorice.